

organization, so it's fair to pay this question especial attention. So, let's look at the question of creating fitness-aerobics team from the point of view of staff management. It will help to decide the questions like: what kind of person must the coach be; what duties has he to perform; what kind of sportsmen is convenient for the team (from both aspects: physical and mental); what kind of strategy to choose and many others. All these questions are very actual, and this article is dedicated to answer some of them.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ІНСТИТУТІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Ірина СВИСТЕЛЬНИК

Львівський державний інститут фізичної культури

Інформаційні ресурси сьогодні є провідним чинником розвитку всіх галузей знань і зокрема, спортивної освіти і науки. Інформація виступає як безпосереднім засобом, так і результатом діяльності науковців. Якість та ефективність інформаційного забезпечення визначає успішність навчально-тренувального процесу у спортивному ВНЗ. Тому необхідність вдосконалення інформаційного забезпечення спортивної освіти – актуальна проблема, що вимагає розв'язання.

Поняття “інформаційне забезпечення” відображає сукупність форм, методів та засобів, що систематично, якісно, оперативно забезпечують інформацією різні категорії користувачів: науковців, студентів, аспірантів науковою інформацією.

Наукове інформаційне забезпечення спортивної освіти має розглядатися як підсистема науки про фізичну культуру та спорт, яка пов'язана з останньою нерозривною єдністю завдань, мети та функціональним взаємозв'язком структурних елементів. З цього погляду процес інформаційного забезпечення фахівців стає фактором підвищення їх професійного рівня, закономірно впливає на розвиток системи інформаційного забезпечення спортивної освіти, вимагає постійного її вдосконалення.

На сучасному етапі система науково-спортивної інформації передбачає вирішення комплексу завдань науково-методичного, інформаційного та технічного характеру.

Сучасна теорія інформаційного забезпечення науковців забезпечує методологію, що дозволяє проводити аналіз наукової інформації на основі системного підходу.

Першоосновою створення ефективної системи наукової інформації має бути дослідження специфіки інформаційної ситуації, що характерна для галузі фізичної культури і спорту.

Специфіка наукової інформації зумовлена сукупністю галузевих наук: теорією фізичного виховання, спортом вищих досягнень, медициною, фізіологією, біохімією, що постійно розвиваються та зв'язками науково-спортивної інформації з педагогікою, історією, філософією, соціологією, психологією тощо. Цим зумовлене значне розсіювання інформації і, відповідно, труднощі в організації її накопичення, обробки та систематизації. Таким чином, необхідно постійно вивчати інформаційну ситуацію галузі на основі інформаційних, педагогічних та соціологічних аспектів.

Фахівці галузі фізичної культури і спорту працюють в умовах постійного розширення інформаційного середовища, адже спортивна наука безупинно розвивається. Внаслідок цього збільшується цінність інформаційних послуг, результатом яких є миттєва доступність наукових, навчальних та довідкових матеріалів.

Результати останніх досліджень дозволили фахівцям зробити висновок про те, що в Україні сформовано достатню науково-інформаційну базу спеціалізованої книжкової та журнальної продукції, яка продовжує розвиватися. Проте користування першоджерелами ускладнене через їх розрізненість, погану каталогізацію, а інколи і відсутність доступу. Стає очевидним, що за такого стану речей інформацію доводиться “добувати”, а не “одержувати”. Звідси невідповідність між достатньою базою спеціалізованої інформаційної продукції та невеликою кількістю фахівців, поінформованих про неї [1].

Ресурси спортивної інформації сьогодні малодоступні. За С.С.Єрмаковим, який вивчав та аналізував інформацію зі спорту в мережі Інтернет, наукова інформація з питань фізичної культури і спорту на сайтах ВНЗ України практично відсутня. Інформація галузі фізичної культури і спорту наявна тільки на сайті Національної бібліотеки України ім.Вернадського у вигляді повнотекстової бази даних авторефератів з фізичної культури і спорту; електронний каталог бібліотеки містить коротку інформацію про спортивні видання, які зберігаються у фондах бібліотеки [2].

Традиційно склалося, що основними інформаційними осередками ВНЗ є бібліотеки, основним функціональним обов'язком яких є забезпечення навчального процесу та наукових досліджень студентів, професорсько-викладацький склад, наукових працівників, аспірантів та ін. Бібліотеки галузі фізичної культури і спорту виконують функції інформаційних центрів, що надають своїм користувачам швидкий доступ до всіх видів інформації. Інформаційно-бібліотечна база нараховує п'ять бібліотек ВНЗ України спортивного профілю – Національного університету фізичної культури і спорту України, Львівського державного інституту фізичної культури, Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, Донецького державного інституту здоров'я, фізичного виховання і спорту, Харківської академії фізичної культури і спорту, які за роки свого існування накопичили унікальні за видовою структурою фонди, проте для більшості фахівців різних регіонів України вони важкодоступні. Назріла проблема створення системи інформаційних ресурсів (СІР) спортивної освіти шляхом об'єднання спеціалізованих бібліотек для можливості спільного доступу до наукової інформації.

Створення СІР можливе за умов централізованої координації галузевих бібліотек та співпраці інформаційного об'єднання з основними видавничими центрами спортивної літератури – “Олімпійською літературою” (м. Київ), Центром інформаційного забезпечення спорту при Харківській академії фізичного виховання і спорту. Інформаційна система спортивної освіти повинна складатися на основі вивчення інформаційних потреб, задоволення яких може відбуватися лише тоді, коли інформація буде відповідати якісному та кількісному напряму і створюватися за допомогою сучасних комп'ютерних технологій. Сучасні інформаційні технології дозволять об'єднати інформаційні ресурси і розповсюдити їх на єдиній технологічній основі. Резерви вдосконалення науково-інформаційної діяльності варто шукати у ширшому застосуванні сучасних форм використання інформації.

Необхідність інформаційного забезпечення студентів, науковців сучасною інформацією спонукає до створення єдиної галузевої бази даних (БД). Галузева БД мислиться як електронний каталог, де можна знайти необхідні інформаційні матеріали.

а також електронні версії журналів, статей, авторефератів дисертацій тощо. Актуальність та доцільність цієї конкретної роботи є очевидною, адже БД дасть змогу здійснювати пошук та одержувати інформацію в максимально зручній формі – електронній. БД власної генерації, які створюються бібліотеками, є найважливішою складовою системи інформаційного забезпечення. Оперативність інформації, можливість перегляду широкого кола джерел, інформаційних продуктів, підготовлених провідними вченими, що містять, як правило, не лише узагальнення фактів, викладених у наукових публікаціях, а й відомості про нові результати, отримані в процесі досліджень, – все це робить таку інформацію унікальною та викликає інтерес до взаємообміну нею. Створити та постійно поповнювати БД здатна кожна бібліотека спеціалізованого ВНЗ, але, значайно, якість та повнота БД залежатиме від оперативності надходження інформаційних матеріалів до відділу інформації від усіх причетних до вивчення спорту організацій.

Цілком справедливими є висновки С.С.Єрмакова [2] щодо необхідності створення електронної бібліотеки як найбільш необхідного джерела задоволення інформаційних потреб спортивної освіти та науки, що дозволить останнім отримувати сучасну, якісну, оперативну інформацію. Зусиллями цього вченого вже створена Web-сторінка в мережі Інтернет, яка містить текстову та графічну інформацію результатів наукових досліджень галузі.

Передумовою створення повноцінної електронної бібліотеки, основними ресурсами якої є каталог ресурсів книгозбірні та пошуково-інформаційна система, є укладання наукового електронного каталогу. Бібліотека Львівського державного інституту фізичної культури має вже декілька електронних картотек власної генерації, але пріоритетним напрямом наукової діяльності обрано модель електронного предметного каталогу зі спорту.

Для забезпечення навчального процесу та наукових досліджень електронною інформацією необхідно перевести на комп'ютерну основу процеси комплектування та опрацювання літератури, що надходить до бібліотеки, мати свою адресу електронної пошти, представляти власний сайт у мережі Інтернет. Інтернет-сайт є необхідною програмно-технічною складовою пошуково-інформаційної системи для забезпечення безпосереднього доступу до використання інформаційних ресурсів [3].

Іншим важливим елементом забезпечення інформаційних потреб є формування інформаційної культури майбутніх науковців галузі фізичної культури і спорту. Для успішної орієнтації в інформаційному потоці науковець повинен мати певний рівень інформаційної культури, вміти знаходити інформацію у різних джерелах, володіти методами її аналітичної обробки, узагальнення та систематизації, знати про основи інформаційного обміну, способи накопичення, зберігання, поширення інформації, засоби комунікації.

Отже, сучасні вимоги до інформаційного забезпечення навчального процесу та наукових досліджень обумовлюють необхідність нового підходу до організації інформаційної діяльності у ВНЗ. Для цього необхідно розв'язати такі завдання:

- створити єдине інформаційне середовище спортивної освіти на базі об'єднаної інформаційної мережі спеціалізованих бібліотек ВНЗ фізкультурного профілю;
- впровадити сучасні інформаційні технології з метою підвищення якості та доступності спортивної інформації, яка сприятиме ефективності навчання та наукових досліджень в інститутах фізичної культури;
- створити технологічні елементи інформаційного забезпечення – бази даних як

інформаційні моделі накопичення інформації зі спорту; інформацію з баз даних надавати на будь-який запит, зокрема в мережі Інтернет;

- спеціалізованим бібліотекам ВНЗ якомога повніше комплектуватися сучасними інформаційними матеріалами; ліквідувати дефіцит в одержанні оперативної наукової інформації зі спорту; підвищувати інформаційну культуру користувачів;
- основним розробником, зберігачем та розпорядником бази даних спортивної інформації має стати одна з бібліотек інститутів фізичної культури.

Література:

1. Вацеба О., Герцик А. Сучасні тенденції та актуальні проблеми розвитку освіти та науки в галузі фізичного виховання і спорту України // *Здоров'я і освіта: проблеми та перспективи: Матеріали II Всеукр.наук.-практ.конф.* – Донецьк: ДонДУ, 2002. – С.127-131.
2. Ермаков С.С. Исследования в спорте: анализ информации в сети Интернет Украины, России и республике Беларусь // *Педагогіка, психологія та медико-біологічні основи фізичного виховання і спорту: Зб.наук.праць.* – Х.:ХХПІ, 2001. – № 18. – С.52-56.
3. Звіт про міжнародну науково-практичну конференцію: Бібліотеки – центри наукової інформації XXI століття // *Бібл.вісн.* – 2001. – № 1. – С.21.

A MODERN STATE AND PROSPECTS OF THE INFORMATIONAL SUPPLYING OF THE EDUCATIONAL PROCESS AND SCIENTIFIC RESEARCHES AT THE INSTITUTE OF PHYSICAL CULTURE.

Irina SVISTELNYK

Lviv State Institute of Physical Culture

The question is connected with the analysis of the modern position of the informational supplying in the sphere of sport. The ways of its improvement are proposed in this article.

ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА РЕФОРМУВАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Ігор ЛАПИЧАК

Львівський державний інститут фізичної культури

Підготовка висококваліфікованих фахівців посідає особливе місце в системі фізичного виховання. Вона є стрижнем і водночас визначальною умовою ефективного функціонування такої системи.

Сьогодення вимагає реформування підготовки фахівців у всіх сферах життєдіяльності суспільства. На це націлює ціла низка законодавчих, програмних і